

Kultuuriministri määruse „Riigi spordipreemia suurus“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Riigikogus 10.06.2026. a vastu võetud ja 1.08.2026. a jõustunud riigi kultuuripreemiate ja kultuuristipendiumide seaduse ning spordiseaduse muutmise seadusega (edaspidi *seadusmuudatus*) muudeti riigi kultuuri- ja spordistipendiumide ja preemiate määramise regulatsiooni.

Spordiseaduse (edaspidi ka *SpS*) § 10 lõike 1 kohaselt määrab Vabariigi Valitsus väljapaistvate sportlike saavutuste eest riigi spordipreemiaid (edaspidi *spordipreemia*). SpS § 11 lõikes 1 nimetatud reeglite rikkumise korral otsustab spordipreemia tagasinõudmise Vabariigi Valitsus.

Spordiseaduse § 10 lõike 3 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav **minister määrusega spordipreemia suuruse**. Kuni 31.07.2026 kehtinud Vabariigi Valitsuse 15.12.2005 määruse nr 305 „Riiklike spordistipendiumide ja -preemiate määramise tingimused ja kord“ § 7 kohaselt määrati preemia suurus igal aastal riigieelarves.

Käesoleva eelnõu eesmärk on vastava kultuuriministri määruse kehtestamine.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kultuuriministeeriumi spordiosakonna juhataja Margus Klaan (margus.klaan@kul.ee, 628 2328) ning õigus- ja haldusosakonna õigusnõunik Siiri Pelisaar (siiri.pelisaar@kul.ee, 628 2225).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Spordiseaduse § 10 lõike 3 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega spordipreemia suuruse. Kuni 31.07.2026 kehtinud Vabariigi Valitsuse 15.12.2005 määruse nr 305 „Riiklike spordistipendiumide ja -preemiate määramise tingimused ja kord“ § 7 kohaselt määrati preemia suurus igal aastal riigieelarves.

Iga-aastane riigieelarve seadus siiski preemiate suurusi eraldi ei määratlenud ning sellekohased vahendid üldsummas nähti ette Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarves. Samas preemiate suuruseid ei olnud varasemalt õiguslikult kehtestatud. Elutööpreemia suurus on alates 2022. aastast 64 000 eurot ning aastapreemia suurus 9600 eurot. Õiguslikult on selgem, kui preemiate suurused on määratud õigusaktiga ning seadusemuudatusega nähti spordiseaduse § 10 lõikes 3 ette selleks alus. Määrusega sätestatakse preemiate suurused, mis lähtuvad praktikas kehtinud määradest. Preemiate suurusi ei muudeta ning neid hoitakse eelnevate aastatega samal tasemel.

Eelnõu koosneb ühest paragrahvist.

Lõikes 1 sätestatakse, et **spordi elutööpreemiat suurus on 64 000 eurot**. Vabariigi Valitsuse määruse „Riigi spordipreemiate liigid, määramise ning tagasinõudmise tingimused ja kord“ eelnõu kohaselt määratakse elutööpreemia füüsilisele isikule, kelle aastatepikkune panus Eesti sporti on pälvinud avalikkuse kõrge hinnangu ja kelle elutöö on olnud eeskujuks noorele põlvkonnale.

Lõikes 2 sätestatakse, et **spordi aastapreemia suurus on 9600 eurot**. Vabariigi Valitsuse määruse „Riigi spordipreemiate liigid, määramise ning tagasinõudmise tingimused ja kord“ eelnõu kohaselt määratakse aastapreemia füüsilisele isikule väljapaistvate sportlike saavutuste või eduka treeneritöö eest, samuti tulemusliku sporditöö korraldamise, spordi propageerimise, spordipedagoogikasse või sporditeadusse antud panuse eest, mis on saavutatud või avalikustatud eelmise kalendriaasta jooksul.

Igal aastal määratakse kuni kaks elutööpreemiat ning kuni kuus aastapreemiat (vastav regulatsioon on sätestatud Vabariigi Valitsuse määruse „Riigi spordipreemiate liigid, määramise ning tagasinõudmise tingimused ja kord” eelnõus).

3. Eelnõu terminoloogia ja vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõus ei ole kasutusele võetud uusi termineid. Eelnõu vastab Euroopa Liidu õigusele.

4. Määruse mõjud

Eelnõusse kavandatud muudatused ei mõjuta riigi julgeolekut, välissuhteid, keskkonda ega regionaalarengut. Kuivõrd preemiate suurusi ei muudeta, neid hoitakse eelnevate aastatega samal tasemel ning menetluskord on sama, puuduvad sotsiaalsed mõjud, mõju majandusele ning mõju riigivalitsemisele.

Muudatusega suureneb õigusselgus. Iga-aastane riigieelarve seadus preemiate suurusi eraldi ei määratlenud ning sellekohased vahendid üldsummas nähti ette Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarves. Samas preemiate suuruseid ei olnud varasemalt õiguslikult kehtestatud. Elutööpreemia suurus on alates 2022. aastast 64 000 eurot ning aastapreemia suurus 9600 eurot. Õiguslikult on selgem, kui preemiate suurused on määratud õigusaktiga ning seadusemuudatusega nähti spordiseaduse § 10 lõikes 3 ette selleks alus. Määrusega sätestatakse preemiate suurused, mis lähtuvad praktikas kasutusel olevatest määradest. Preemiate suurusi ei muudeta ning neid hoitakse eelnevate aastatega samal tasemel.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Riigipreemiate maksmiseks vajalikud vahendid nähakse ette Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarves.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja arvamuse avaldamiseks Eesti Olümpiakomiteele, Eesti Paralümpiakomiteele, spordialaliitudele, maakondade ja linnade spordiliitudele.

Eesti Paralümpiakomitee, Eesti Jalgratturite Liit ja Pärnu Spordiliit kooskõlastasid eelnõu märkusteta. Rahandusministeeriumi mitteametlikult esitatud märkuse põhjal on täiendatud eelnõu seletuskirja ja täpsustatud, et riigipreemiate maksmiseks vajalikud vahendid nähakse ette Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarves.